

COLLEGEPROGRAMMA

*Handreiking voor ‘meedenken’ bij opstellen
collegeprogramma na gemeenteraadsverkiezingen*

Na de gemeenteraadsverkiezingen maken politieke fracties beleids- en financiële afspraken zij maken voor de komende vier jaar. Die afspraken worden vertaald in een meerjarig collegeprogramma. In dit document treft u handreikingen over hoe hierin mee kunt denken.

F.J. Kist – Overheidsexperts.nl in opdracht van MOgroep
3/10/2014

Collegeprogramma

Handreiking voor ‘meedenken’ bij opstellen collegeprogramma na gemeenteraadsverkiezingen

Pas na de verkiezingen is pas echt duidelijk welke politieke partij gewonnen heeft en welke verloren. En de verkiezingsuitslag bepaalt welke partijen samen gaan werken en wie wethouders gaat leveren.

Als eenmaal een coalitie mogelijk lijkt, maken de deelnemende partijen afspraken over financiën en beleid voor de nieuwe raadsperiode van vier jaar. Die afspraken leggen ze vervolgens in een akkoord vast. Als de afspraken vast staan, dan worden de nieuwe wethouders gekozen.

Een coalitieakkoord heeft geen vaste vorm. Soms is hij heel concreet, soms wat breder. Het is van tevoren ook niet aan te geven hoe zo’n akkoord eruit zal komen te zien. Het is daarom zaak snel te zijn als het akkoord verschijnt. Zeker als er hele specifieke opmerkingen gemaakt worden is het goed om die als basis te nemen voor eigen suggesties voor de uitwerking in het collegeprogramma.

“Een coalitieakkoord heeft geen vaste vorm.”

Het nieuwe college van burgemeester en wethouders werken de beleids- en financiële afspraken nader uit in een collegeprogramma. En dat programma lopen ze de komende vier jaar door.

MOGELIJK OM BIJ COALITIEPERIODE TE BEGINNEN

De uitwerking van de coalitieafspraken in een meerjarenprogramma gebeurt vooral ambtelijk, in samenspraak met de betreffende bestuurder.

Tegelijkertijd werkt de afdeling Financiën uit hoe de financiële middelen over de vier jaar verdeel moeten worden. Meestal komt in mei of juni een kadernota voor de begroting van 2015. Die geeft al een financiële richting aan. Die richting wordt dan verder ingevuld in de begroting voor 2015 die in november of december wordt besproken.

Kortom, het is zaak om er vroeg bij te zijn.

Periode van coalitievorming

Als het goed is hebt u al suggesties gedaan aan partijen die aan de coalitiebespreking meedoen. Op basis van het materiaal op de site van de MOgroep, gaat het om concrete voorstellen en alternatieven.

Het is niet verkeerd om datgene dat u aan politieke partijen gestuurd hebt ook aan uw ambtelijke contactpersonen te sturen. Uw contactpersonen kunnen er op dat moment nog niet zoveel mee – ook zij wachten op het coalitieakkoord – maar het kan geen kwaad om hen op goede ideeën te brengen.

Brede of concrete afspraken in coalitieakkoord

Zodra het beschikbaar is, is het goed om het coalitieakkoord goed door te lezen. Het eerste dat opvalt is dat het akkoord òf erg concreet ingaat op bepaalde onderwerpen, òf juist niet. De kans dat er aandacht komt voor de decentralisaties in het sociaal domein is erg groot. Dat zal de bestaande lijn waarschijnlijk bevestigen, maar mogelijk nog wat uitspraken doen over financiële middelen.

Als afspraken over zorg en welzijn erg breed zijn, dan hebt u goede mogelijkheid om met concrete suggesties te komen. Zijn er hele duidelijke uitspraken, dan is het natuurlijk nuttig om daarbij aan te sluiten.

SUGGESTIES DOEN EN ALTERNATIEVEN VOORSTELLEN

Uw contactpersonen zitten niet te wachten op verzoeken om meer geld. Maar wel op suggesties en alternatieven. De gemeente zal hoe dan ook moeten bezuinigen. Wat u kunt doen om uw contactpersonen te helpen, is om met stevige argumenten te komen over waarom teveel bezuinigen in welzijn averechts werkt.

Statistieken over uw werkzaamheden doen het altijd goed. Bijvoorbeeld, u hebt 450 jongeren bereikt. U hebt daarbij voorkomen dat 15 jongeren meer specialistische hulp nodig hadden.

Ander voorbeeld is dat u 120 huisbezoeken hebt afgelegd bij ouderen. Maar dat hadden er eigenlijk 150 moeten zijn. Door gebrek aan middelen en/of vrijwilligers was dit niet mogelijk.

Wat u ook kunt meegeven zijn signalen die u opvangt uit de samenleving. Uw medewerkers vangen dat soort signalen regelmatig op. Bijvoorbeeld de constatering dat mensen met een zwakkere sociaaleconomische achtergrond over een minder breed netwerk blijkt te beschikken dan anderen. Daardoor zal er meer aandacht moeten komen om hen zelfredzamer te maken. Of er is meer sprake van eenzaamheid onder ouderen. Of mensen maken geen gebruik meer van

“Uw contactpersonen zitten niet te wachten op verzoeken om meer geld.”

bepaalde dagbesteding omdat de eigen bijdrage te hoog is. De signalen zijn al interessant. Beter is het om er ook aantallen bij te noemen, of een schatting daarvan.

VERHOUDINGEN TUSSEN PREVENTIE EN DURE ZORG

De sterkte informatie die u kunt leveren gaat over het effect van preventieve maatregelen. Met 30 uur in de week bereikt u 450 jongeren en slaagt u erin om te voorkomen dat 15 jongeren naar de tweedelijnszorg gaan.

Als bijvoorbeeld specialistische zorg 75.000 per jongere per jaar zou kosten, dan zijn de 30 uur jongerenwerk per week hoe dan ook goedkoper. Iedere jongere extra die niet naar de tweedelijnszorg gaat, bespaart geld. En voor dat bedrag kunt u gemakkelijk extra 20 uur per week inzetten, waardoor u niet 450 maar 600 jongeren bereikt. En dat voorkomt wellicht dat een extra 5 jongeren doorverwezen worden.

Niet alleen maakt dit het effect van preventie meer dan duidelijk. Het maakt het ook mogelijk om bijvoorbeeld de zorgverzekeraar die de tweedelijnszorg betaalt om een bijdrage te leveren aan het jongerenwerk.

“Op de site van MOgroep staan voorbeelden van maatschappelijke lasten en baten.”

Op de site van de MOgroep staan verschillende voorbeelden van hoe jongerenwerk preventief werkt en welke lasten en baten daarbij gemoeid zijn.

Een zelfde soort redenering is eveneens op de ouderenzorg van toepassing. Het aantal chronische ziekten neemt toe door steeds ouder wordende bevolking. Maar het is mogelijk om voordat die chronische ziektes zich voordoen al met behulp van ouderenwerk ouderen langer fit te houden.

TERMIJNEN

De decentralisaties in het sociaal domein worden ook vaak transities genoemd. Het gaat daadwerkelijk om een andere manier van werken, maar ook om een andere manier van zorg vragen. Door zelfredzaam te zijn, nemen inwoners de regie op hun eigen leven. Dat wil niet zeggen dat ze alles zelf doen, maar wel dat zij in belangrijke mate bepalen hoe ze zaken organiseren.

Dit is niet voor iedereen vanzelfsprekend. Voor mensen die nu al veel zorg vragen, duurt het waarschijnlijk langer om hen zelfredzamer te maken, dan anderen.

Misschien mogen we zelfs veronderstellen dat het ouderen meer moeite zal kosten om op een andere manier zorg te vragen, dan jongeren.

Hoe dan ook, het is zinnig om samen met de gemeenten en andere maatschappelijke organisaties een inschatting te maken van hoe lang verschillende groepen erover kunnen doen om 'zelfredzaam' te zijn/blijven/worden.

Zo'n termijn zegt iets over de investering die gemeenten moeten betalen om dat te helpen realiseren. Ook dit maakt het voor welzijnsorganisaties mogelijk om duidelijk te maken waarom langer bepaalde middelen nodig zijn.

SAMENWERKEN

Door gezamenlijk met andere maatschappelijke instellingen eenzelfde boodschap uit te dragen, is uw boodschap sterker. Het allermooiste zou zijn als u al contact hebt met een zorgverzekeraar die mee gaan denken en/of betalen aan meer preventie.

De transities zetten alle vormen van samenwerking centraal. Door samen met anderen op te trekken, laat u zien dat het kan en dat het werkt. U kunt dan aangeven welke randvoorwaarden u van de gemeenten nodig hebt zodat het ook goed blijft gaan.

SAMENWERKING MET ANDERE GEMEENTEN

Het is goed mogelijk dat u werkzaamheden verricht voor meerdere gemeenten. Zeker als het gemeenten zijn die in het kader van de decentralisaties samenwerken, kunt u goede sier maken door hen de coalitieakkoorden te sturen van de andere gemeenten.

Dat biedt u meteen de mogelijkheid om de verschillen aan te wijzen. Daar waar het meer uitgewerkt is, of daar waar meer middelen ter beschikking gesteld worden.

Samengevoegde afdelingen

In veel gemeenten worden sociale diensten, maar ook beleidsafdelingen al samengevoegd, omdat werkzaamheden toch al regionaal gebeuren. Dit kan kansen bieden, aangezien de verschillende afdelingen al een tijdje wennen aan de samenwerking. Uw informatie, uw signalen en statistieken, kunnen op dat moment best een basis bieden voor plannen die zijn samen uitwerken.

WEES OP TIJD

In april/mei stellen gemeenten hun financiële kaders op voor het volgende jaar. Dat valt in de periode van de coalitievorming. Dus vlak na de coalitievorming, worden waarschijnlijk die

financiële kaders ingevuld. Het is daarom zaak om de gegevens waarover u beschikt echt tijdig bij uw gemeentelijke contactpersonen neer te leggen.

Succes!